

Legsel van de zwartkopmeeuw op het eiland in het Grote Vogelmeer (Kennemerduinen 1964).

Foto: Dr. Ir. E. C. M. Roderkerk.

Dr. Ir. E. C. M. Roderkerk:

Zwartkopmeeuwen in de Kennemerduinen

Het eiland in het Grote Vogelmeer van „Het Nationale Park de Kennemerduinen” is reeds jarenlang een broedgebied van kokmeeuwen. Iedere soort heeft er zijn eigen terrein; de kokmeeuwen op de noordelijke helft en de stormmeeuwen op het zuidelijke gedeelte. Pogingen van zilvermeeuwen om zich hier ook te vestigen werden steeds verijdeld in het belang van de gehele overige vogelbevolking van het meer.

Omstreeks half april van 1964 verscheen op het eiland echter een meeuwensoort die, althans door de vogelliefhebbers, niet als ongewenste indringer werd beschouwd nl. een zwartkopmeeuw (*Larus melanocephalus*). Dit is een vogel die wel iets lijkt op een kokmeeuw doch daarvan te onderscheiden is doordat snavel en poten fel oranje zijn, de kop tot in de nek diepzwart is en de snavel veel zwaarder is.

De vogel koos domicilie tussen de kokmeeuwen en stormmeeuwen in. Voor de kokmeeuwen had hij geen belangstelling maar al spoedig begon hij avances te maken naar een stormmeeuwenwifje, dat n.b. zat te broeden. Haar echtgenoot vond de opdringerige aanbieder kennelijk niet sympathiek maar durfde het toch niet tot openlijke vijandelijkheden te laten komen. Tenslotte zag de zwartkopmeeuw zelf in dat „het niets werd”. Hij werd het laatst waargenomen op 23 juni.

Groot was de vreugde onder de vogelvrienden toen eind maart van het vorige jaar twee zwartkopmeeuwen werden gezien in het Grote Vogelmeer. Het was een paartje dat een nest maakte aan de rand van de stormmeeuwenkolonie. Zij gingen daarbij zo geheimzinnig te werk dat niemand daar iets van bemerkte tot op zekere dag werd waargenomen dat het vrouwtje zat te broeden. Doordat niet dagelijks was geobserveerd is het tijdstip waarop het broeden begon niet met zekerheid bekend. Toch was het nest zo gelegen dat het vanaf het rijwielpad langs het meer, zonder moeite waarneembaar was.

De eieren geleken wel iets op die van stormmeeuwen, doch de kleur was

Broedende zwartkopmeeuw in de
Kennemerduinen (1964).
Foto: Dr. Ir. E. C. M. Roderkerke.

meer geelbruin en naast min of meer afgeronde vlekken hadden ze ook een soort kriebeltekening van zwarte kronkellijntjes. Half juni kwamen de jongen uit het ei. Zij onderscheidden zich van de stormmeeuwkuikens doordat ze iets donkerder van kleur waren en het dons bezaaid was met fijne zwarte spikkels.

Na enkele dagen was het nest reeds heel sterk bevuild; en of dit nu een reden was tot verhuizen dan wel de regelmatige aanvallen die stormmeeuwen en zilvermeeuwen op de jongen deden, in ieder geval lokten de oude vogels de jongen reeds na een week weg naar de beschutting van kruipwilgen. Enkele dagen later waren ze geheel onvindbaar geworden. Het bevuilen van het nest schijnt meer voor te komen bij deze meeuwensoort. Het werd in 1963 ook waargenomen bij het broedgeval in de omgeving van Steenberg. (Ad. de Weyer; De Wielewaal; juni '64).

Voorzover bekend is dit het vijfde broedgeval in Nederland (1959 Schouwen, 1960 Verdrongenland van Saaftege, 1962 Limburgse Peel, 1963 Steenberg).

Uit bovenvermelde waarnemingen blijkt wederom dat het wel degelijk mogelijk is om natuurbescherming en massarecreatie te combineren. Immers wordt dit Nationale Park jaarlijks bezocht door vijf- à zeshonderdduizend recreatiezoekenden en desondanks vond een zeldzame en duidelijk schuwe vogelsoort er een rustig broedgebied.

Trouwe Vliegenvanger

Het was in mei 1959, toen de Jeugdnatuurwacht „Weer of geen Weer” uit IJhorst een nestje van de Grauwe Vliegenvanger (*Muscicapa striata*) in de boswachterij Staphorst ontdekte. Dit is op zichzelf geen bijzonderheid.

Het nestje was gebouwd op het mondstuk van de slang van een oliepomp, staande onder een afdak met de vorm en de grootte van een schildwachthuisje. Ook dit is wellicht niets bijzonders. De slang van de oliepomp moest echter af en toe gebruikt worden ten behoeve van de tractor van het Staatsbosbeheer, met het gevolg dat het broedsel van deze zo nuttige vliegenvangers verstoord moest worden. Goede raad was dan ook duur. Een der leden van de Jeugdnatuurwacht kreeg een idee en haalde een kanariebroedbakje van huis. Dat broedbakje werd onder hetzelfde afdak aan een spijker opgehangen en het nestje met eitjes voorzichtig daarin overgebracht. Daarna trokken we ons in dekking terug, vol